

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
-Управа за ветерину-
Број: 323-02-00295/2023-05/6
30.05.2023. године
Београд

**ПЛАН
НАДЗОРА НА АФРИЧКУ И КЛАСИЧНУ КУГУ СВИЊА
КОД ДОМАЋИХ СВИЊА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У 2023 ГОДИНИ**

Овим Планом ближе се дефинише начин и поступање приликом спровођења активног и пасивног надзора на газдинствима на којима се држи и узгајају домаће свиње у складу са Правилником о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2023. годину („Сл. гласник РС“ број: 23/2023 и 27/2023) (у даљем тексту: Програм мера).

I ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА

План надзора на афричку и класичну кугу свиња код домаћих свиња који обухвата активни и пасивни надзор на газдинствима са свињама спроводе ветеринарске станице/службе које спроводе послове по Програму мера здравствене заштите животиња и ветеринарски институти.

Ветеринарски институт израђује генерални план надзора за своје епизоотиолошко подручје који мора да садржи динамику и интензитет активности у складу са одређеним приоритетима надзора и доставља Руководиоцу Регионалног кризног центра (РКЦ) и Руководиоцу Локалног кризног центра (ЛКЦ) односно шефу ветеринарске инспекције у округу. Ветеринарске станице пре почетка надзора, а на основу генералног плана института припремају и достављају прелиминарни план активности надлежној ветеринарској инспекцији која обједињује податке о извршењу плана на нивоу округа/Локалног кризног центра (ЛКЦ) и прослеђује надлежном ветеринарском институту, односно Руководиоцу регионалног кризног центра у складу са активностима у подручју надзора.

1. ПЛАН НАДЗОРА НА АФРИЧКУ КУГУ СВИЊА КОД ДОМАЋИХ СВИЊА

ЦИЉ СПРОВОЂЕЊА НАДЗОРА НА АФРИЧКУ КУГУ СВИЊА

Активни и пасивни надзор на афричку кугу свиња (АКС) спроводи се у циљу континуиране контроле здравственог стања свиња и раног откривања заразне болести афричке куге свиња, односно прикупљања релевантних података у циљу сагледавања епизоотиолошке ситуације у појединим подручјима/регионима у односу на ризик од појаве АКС свиња у Републици Србији.

ПОДРУЧЈА НАДЗОРА

I Слободно подручје од афричке куге свиња

У подручју које је слободно од АКС, на газдинствима на којима се узгајају свиње, овлашћене ветеринарске станице/службе врше активни надзор здравственог стања свиња у складу са категоризацијом газдинства/фарми.

II Заражено подручје - домаће свиње од афричке куге свиња

У подручју које је проглашено зараженим од АКС код домаћих свиња, спроводе се мере у складу са посебним прописом и решењем о проглашењу зараженог и угроженог подручја, као и овим Планом.

III Угрожено подручје - домаће свиње од афричке куге свиња

У подручју које је проглашено угроженим од АКС код домаћих свиња, спроводе се мере у складу са посебним прописом и решењем о проглашењу зараженог и угроженог подручја, као и овим Планом.

IV Заражено подручје - дивље свиње од афричке куге свиња

У подручју које је заражено од АКС код дивљих свиња, на газдинствима на којима се узгајају домаће свиње овлашћене ветеринарске станице/службе врше активни надзор у складу са категоријом газдинства/фарми.

АКТИВНИ НАДЗОР НА АКС

Активни надзор је клинички надзор који се спроводи на цеој територији Републике Србије на свим газдинствима на којима се држе и узгајају свиње и обухвата:

- Обилазак фарми/газдинства, утврђивање здравственог стања свиња и попуњавање *Записника о извршеном надзору на класичну и афричку кугу свиња* према Плану;
- Попуњавање *Биосигурносног упитника* према посебном плану за 2023 годину који се доноси као саставни део овог Плана;
- Узимање узорака према Плану;
- Дијагностичко испитивање на присуство генома вируса афричке куге свиња;
- Унос података у ЦБ у посебну апликацију.

Обилазак газдинства/фарми

Приликом обиласка фарми/газдинства ветеринари из ветеринарских станица врше контролу здравственог стања свиња и том приликом попуњавају *Записник о извршеном надзору на афричку и класичну кугу свиња* (у даљем тексту *Записник*, који се налази као *Прилог 1* овог документа. Све рубrike (тражени подаци) у *Записнику* морају да се попуне, укључујући тип газдинства:

- 1) **фарма отвореног типа** је газдинство на којем се узгајају свиње пореклом са различитих газдинстава;
- 2) **фарма затвореног типа** је газдинство на којем се узгајају свиње у затвореном производном циклусу, односно искључиво из сопственог узгоја (фарма са заокруженом производњом - све категорије свиња), односно након спроведених карантинских мера приликом увођења новонабављених приплодних свиња на газдинство.

Записник потписују ветеринар и власник под кривичном и материјалном одговорношћу.

Динамика обиласка газдинства/фарми

Надзор на газдинствима/фармама врши се у складу са **подручјем и категоријом** и то:

1) Слободно подручје

- На фармама/газдинствима на којима се држи до 100 свиња, надзор се врши **четири пута годишње (једанпут квартално);**
- На фармама/газдинствима на којима се држи од 101-500 свиња надзор се врши **једанпут у 2 месеца;**
- На фармама/газдинствима на којима се држи више од 500 свиња надзор се врши **једанпут месечно;**

2) Заражено подручје од АКС код дивљих свиња

На газдинствима/фармама надзор се врши **једанпут месечно** без обзира на категорију газдинства.

3) Заражено и угрожено подручје од АКС код домаћих свиња

На газдинствима/фармама спроводе се мере и врши надзор у складу са посебним прописом и решењем о проглашењу зараженог и угроженог подручја, при чему се врши хитан обиласак и попис свих газдинства, а затим перманентан надзор и то:

- На фармама/газдинствима на којима се држи до 100 свиња, надзор се врши **најмање једном месечно;**
- На фармама/газдинствима на којима се држи више од 100 свиња надзор се врши **најмање два пута месечно.**

Надзор на фармама на којима се држи преко 100 свиња, према овој динамици, врши се у периоду од три месеца од последњег позитивног случаја, након чега се врши једанпут месечно.

У складу са актуелном епизоотиолошком ситуацијом која укључује и појаву АКС код дивљих свиња, приступиће се завршним дијагностичким испитивањима ради одјаве болести на одређеном подручју, сходно препорукама Светске организације за здравље животиња –WOAH, а по предлогу и динамици спровођења посебног плана који се доставља Националном кризном центру од стране Регионалног кризног центра.

Узимање узорака и врсте испитивања

Молекуларна испитивања

Када се приликом обиласка газдинства уоче промене здравственог стања свиња, извршиће се узимање узорака бриса крви или органа ради дијагностичког испитивања молекуларном методом.

Узорковање на фармама/газдинствима се врши у зависности од категорија свиња:

1) На фармама/газдинствима на којима се држи до 10 крмача или на којима се држи до 100 свиња

- сваке угинуле крмаче и нераста;
- свих угинућа других категорија свиња када се не може искључити сумња на појаву АКС; у случају више угинућа узима се узорак од најмање две угинуле животиње старије од 2 месеца, осим ако ове категорије нема на газдинству када се узоркују угинуле свиње без обзира на старост јединке;
- болесних свиња; у случају да се на газдинству затекне виших болесних свиња узима се узорак од најмање две болесне животиње старије од 2 месеца

приоритетно са хеморагичним синдромом/повишеном температуром/лечене антибиотицима дуже од 3 дана, осим ако ове категорије нема на газдинству када се узоркују болесне свиње без обзира на старост јединке;

- **на слободном поручју** на којем није вршено узорковање на газдинствима приликом обиласка на начин прописан овим Планом, а у периоду предвиђеном за спровођење надзора, извршиће се узорковање једанпут квартално (у последњем месецу квартала) на следећи начин:

На репрезентативном узорку од 10% очекиване преваленце са нивоом поузданости од 95% од укупног броја свиња на подручју општине (28 јединки по општини), на најмање 2 газдинства у одабраним насељеним местима, а према плану надлежног института. Узорковање ће се вршити примарно од нерастова, крмача и назимица у репродукцији, при чему се на оба газдинства узимају узорци од најмање 2 животиње (по могућству од јединки старијих од 2 месеца);

2) На фармама/газдинствима на којима се држи више од 10 крмача или више од 100 свиња – узорковање се врши обавезно, а по приоритету од:

- сваке угинуле крмаче и нераста;
- најмање две угинуле свиње приоритетно старије од два месеца;
- уколико нема угинућа, а има болесних животиња, узоркују се две болесне свиње старије од два месеца, приоритетно са хеморагичним синдромом/повишеном температуром/лечених антибиотицима дуже од 3 дана.
- уколико није било угинућа нити болесних животиња, узорци ће се узети од 2 свиње, примарно од нерастова, крмача и назимица у репродукцији, или од животиња старијих од 2 месеца, било којих категорија.

Серолошка испитивања

Осим молекуларних испитивања, на зараженом и угроженом подручју вршиће се паралелна серолошка испитивања код сваке секундарне пријаве сумње на АКС.

По добијању позитивног резултата на АКС у акредитованој лабораторији (ЕЛИСА), вршиће се потврдно серолошко испитивање у Националној референтној лабораторији за АКС.

Ветеринарске службе које су основане за потребе сопственог сточарства врше свакодневни надзор на фармама и попуњавају **Записник једанпут месечно**. У случају да на фарми постоје угинуле или болесне крмаче и нерастови, односно угинуле или болесне свиње старије од два месеца врши се узорковање и достављање узорака у надлежни институт ради дијагностичког испитивања на АКС у складу са овим планом. Уколико није било угинућа нити болесних животиња, узорци ће се узети од 2 свиње, примарно од нерастова, крмача и назимица у репродукцији, или од животиња старијих од 2 месеца, било којих категорија.

Узорковање на комерцијалним фармама у склопу овог плана врши се ради искључивања сумње на АКС (активни надзор).

Ако се приликом узорковања уоче клинички знаци или патоанатомске промене које оправдано указују на појаву болести, поступа се у складу са пријавом сумње на АКС.

Пријава сумње на АКС

Приликом обиласка газдинства, односно спровођења активног надзора, ветеринарске организације у случају постављања оправдане сумње на АКС код било које категорије свиња, приоритетно код крмача и нерастова, пријављују сумњу у складу са посебним прописима.

Сумњом на АКС сматра се клинички постављена оправдана сумња на АКС. По постављању сумње на АКС врши се молекуларно испитивање узорка, провера идентификације животиње, као и спровођење епизоотиолошког увиђаја и диференцијално дијагностичка испитивања на ККС, а по потреби и на друге болести на газдинству порекла.

Случај АКС сматра се позитиван резултат добијен молекуларним испитивањем на основу постављене оправдане сумње на АКС.

Случајем АКС може се сматрати и оправдана сумња постављена на основу клиничке слике и епизоотиолошког увиђаја, уколико није могуће потврдити молекуларним испитивањем код угинулих односно болесних животиња.

ПАСИВНИ НАДЗОР НА АКС

Поред обиласка у складу са овим планом надзора (активни надзор), ветеринарске организације излазе на терен и врше узорковање за свако пријављено угинуће крмаче и нерастова, односно сваке свиње у случају постављања оправдане сумње на АКС, у складу са посебним прописима.

2. ПЛАН НАДЗОРА НА КЛАСИЧНУ КУГУ СВИЊА КОД ДОМАЋИХ СВИЊА

ЦИЉ СПРОВОЂЕЊА НАДЗОРА НА КЛАСИЧНУ КУГУ СВИЊА

Активни и пасивни надзор на класичну кугу свиња (ККС) у Републици Србији спроводи се у циљу континуиране контроле здравственог стања свиња и раног откривања заразне болести класичне куге свиња, детекције антитела, доказивања одсуства циркулације вируса ККС, као и праћења излучивања животиња рођених пре престанка вакцинације против ККС (15.12.2019) за које се очекује да могу бити серопозитивне.

ПОДРУЧЈА НАДЗОРА

Активни надзор на ККС се спроводи на целој територији Републике Србије на свим газдинствима на којима се држе и узгајају свиње.

АКТИВНИ НАДЗОР НА ККС

Активни надзор је клинички надзор који се спроводи на целој територији Републике Србије на свим газдинствима на којима се држе и узгајају свиње и обухвата:

- Обиласак фарми/газдинства и кланица, утврђивање здравственог стања свиња и попуњавање *Записника о извршеном надзору на класичну и афричку кугу свиња* према Плану;

- Узимање узорака према Плану;
- Дијагностичко испитивање и то серолошко (ЕЛИСА, ВНТ) и вирусолошко на присуство генома вируса класичне куге свиња;
- Унос података у ЦБ у посебну апликацију.

Обиласак газдинства/фарми

Приликом обиласка фарми/газдинства ветеринари из ветеринарских станица врше контролу здравственог стања свиња и том приликом попуњавају *Записник о извршеном надзору на афричку и класичну кугу свиња* (у даљем тексту Записник, који се налази као прилог 1 овог документа. Све рубрике (тражени подаци) у Записнику морају да се попуне, укључујући тип газдинства:

Записник потписују ветеринар и власник под кривичном и материјалном одговорношћу.

Динамика обиласка газдинства/фарми

Надзор на ККС на газдинствима/фармама врши се:

- Приликом спровођења активног надзора на АКС у складу са ***подручјем и категоријом газдинства/фарми***;
- На фармама/газдинствима ради узимања узорака за серолошко испитивање према шеми испитивања по овом Плану;
- На фармама/газдинствима ради узимања узорака за потврдно молекуларно испитивање у случају добијања позитивног серолошког налаза.

Узимање узорака и врсте испитивања

Узимање узорака ради испитивања на ККС врши се за молекуларна и серолошка испитивања на следећи начин:

Молекуларна испитивања

- Приликом обиласка газдинства односно спровођења активног (клиничког) надзора, када се уоче промене здравственог стања свиња, узимање узорака (брис крви или органа) врши се ради дијагностичког испитивања на ККС и АКС **из истог узорка** у складу са овим Планом;
- У случају добијања позитивног серолошког налаза (ЕЛИСА) као потврдно испитивање.

Серолошка испитивања (ЕЛИСА)

Узорковање на фармама/газдинствима/в.о. центрима се врши од следећих категорија свиња:

- свих крмача, као и свих нерастова који су рођени пре 15.12.2019. године,** од јединки које нису до сада биле обухваћене овим испитивањима;
- крмача и приплодних назимица (које улазе у репродукцију) које су рођене после 15.12.2019. године** и то на репрезентативном броју јединки у преваленци од 5% и нивоа поузданости 95%, приоритетно од јединки које нису до сада биле обухваћене овим испитивањима;
- свих нерастова који су рођени после 15.12.2019. године,** од јединки **које нису до сада биле обухваћене овим испитивањима;**

- г) товљеника старијих од 6 месеци и то на репрезентативном броју јединки у преваленци од 10% и нивоа поузданости 95%, за које се очекује да нису до сада биле обухваћене овим испитивањима;
- д) свих нерастова који су рођени пре и после 15.12.2019. године у центрима за вештачко осемењавање, ако до сада нису обухваћени испитивањем.

Серолошка испитивања (ВНТ)

Ако се серолошким испитивањима добије ЕЛИСА позитиван резултат, упоредо са потврдним молекуларним резултатима вршиће се, када је то могуће, ВНТ испитивање у Националној референтној лабораторији за ККС, у циљу искључивања имуног одговора на теренски сој вируса ККС.

Динамика узорковања

Узорци за серолошко испитивање узимају се једнократно, осносно једном у 6 месеци у зависности од категорије-животиња које су одабране за узорковање према наведеној шеми.

Динамика и приоритет узорковања на газдинствима/фармама односно у епизоотиолошкој јединици/јединици узорковања врши се на нивоу општине, а према плану надлежног ветеринарског института (генерални план надзора).

Ветеринарске станице/службе вршиће узорковање крвних серума током спровођења активног (клиничког) надзора на АКС и ККС.

Уколико није могуће да се на великим комерцијалним фармама једнократно узму узорци крвних серума, ветеринарке станице могу извршити узорковање потребног броја крвних серума поновним доласком на газдинство, односно вишекратно, ради узимања ових узорака. Том приликом се попуњава Записник само у делу који се односи на податке о броју узетих узорака крвних серума. Ова посета газдинству се не обрачунава као спровођење активног (клиничког) надзора.

Ветеринарске службе које су основане за потребе сопственог сточарства врше свакодневни надзор на фармама и врше узорковање и достављање узорака у надлежни институт ради серолошког и молекуларног дијагностичког испитивања на ККС.

Пријава сумње на ККС

Приликом обилазака газдинстава, односно спровођења активног надзора, ветеринарске организације у случају постављања оправдане сумње на ККС код било које категорије свиња, пријављују сумњу у складу са посебним прописом.

Сумњом на ККС сматра се клинички постављена оправдана сумња на ККС, као и позитиван серолошки налаз (*ЕЛИСА*) добијен приликом испитивања у складу са овим Планом. По постављању сумње на ККС врши се потврдно молекуларно испитивање узорка од исте животиње, серолошко ВНТ испитивање узорка од исте животиње када је то могуће, провера идентификације и старосне категорије животиње, као и спровођење епизоотиолошког увиђаја и диференцијално дијагностичка испитивања на АКС, а по потреби и на друге болести на газдинству порекла.

Случај ККС сматра се позитиван резултат добијен потврдним молекуларним испитивањем, односно позитиван серолошки налаз ЕЛИСА и потврдни ВНТ којим се са сигурношћу доказује присуство теренског соја вируса ККС.

ПАСИВНИ НАДЗОР НА ККС

Поред обилазака у складу са овим планом надзора (активни- клинички надзор), ветеринарске организације излазе на терен и врше узорковање у случају постављања оправдане сумње на ККС.

II АЖУРИРАЊЕ И ДОСТАВЉАЊЕ ПОДАТАКА

Регистар газдинастava

Ветеринарске станице су у обавези да ажурирају регистар газдинастava на којима се држе свиње, деактивацијом газдинстava на којима нема свиња и активацијом односно уписом у регистар газдинстava на којима има свиња, а које нису у регистру, односно у централној бази.

III ИСПИТИВАЊЕ НА КЛАНИЦИ И ПРАЋЕЊЕ ИЗЛУЧИВАЊА ЖИВОТИЊА РОЂЕНИХ ПРЕ ПРЕСТАНКА ВАКЦИНАЦИЈЕ ПРОТИВ ККС (15.12.2019)

У циљу праћења излучивања серопозитивних крмача и нерастова са газдинстava/фарми/центара за в.о. на свим кланицама вршиће се серолошка испитивања на ККС свиња рођених пре 15.12.2019. године, уколико исте нису испитане на газдинству/фарми пре упућивања на кланицу са серонегативним резултатима, или то није могуће утврдити.

У случају добијања позитивног резултата поступиће се као код пријаве сумње на ККС, до њене одјаве, односно искључивања.

На кланицама се воде и ажурирају подаци о приспећу на клање крмача и нерастова пореклом са газдинстava/фарми/центара за в.о., односно о свим јединкама рођеним пре 15.12.2019. године и о вакцинисаним свињама као и о њиховом излучивању. Ова евиденција мора бити стално доступна ветеринарском инспектору.

Након клања свиња рођених пре 15.12.2019. године са назначеним серопозитивним вакцинисаним животиња са газдинства/фарме, овлашћени ветеринар/ветеринарски инспектор на кланици обавештава о томе руководиоца ЛКЦ/РКЦ и епизоотиолога ветеринарског института/Координатора епизоотиолошких активности РКЦ на месечном нивоу (*Прилог 6 А*). Координатор епизоотиолошких активности у надлежном ветеринарском институту води збирну евиденцију о оваквим случајевима по кланицама и закланим јединкама из ове старосне категорије на епизоотиолошком подручју РКЦ. Руководилац РКЦ доставља овај збирни извештај НКЦ о спроведеним активностима и резултатима испитивања на месечном нивоу (*Прилог 6А-1*).

ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА

План надзора на ККС/АКС на кланицама спроводе овлашћене ветеринарске станице које спроводе послове по Програму мера здравствене заштите животиња и ветеринарска инспекција. Овлашћене ветеринарске станице, на основу пријаве и динамике клања достављају оријентациони недељни план надзора на кланицама надлежном ветеринарском институту и надлежној ветеринарској инспекцији.

НАДЗОР НА АКС И ККС НА КЛАНИЦАМА

Надзор на АКС и ККС спроводи се на кланицама обухвата:

- обилазак кланица, контрола промета и издате документације за пошиљке свиња примљене на кланици;
- утврђивање здравственог стања свиња (анте и пост мортем преглед свиња);
- узимање узорака;
- дијагностичко испитивање на присуство генома вируса АКС/ККС и серолошка испитивање антитела на вирус класичне куге свиња

Узорковање и дијагностичка испитивања на кланицама

- Серолошка испитивања (ЕЛИСА и ВНТ)

у циљу доказивања антитела на ККС (кровни серум), пореклом су од следећих категорија свиња: **свих животиња (крмача и нерастова) које су рођене пре 15.12.2019. године**, односно јединки за које се сматра да могу имати вакцинална или материјална антитела на ККС (крмаче и нерастови), уколико исте нису испитане на газдинству/фарми пре упућивања на кланицу са серонегативним резултатима, или то није могуће утврдити.

Ако се серолошким испитивањима добије ЕЛИСА позитиван резултат, упоредо са потврдним молекуларним резултатима вршиће се, када је то могуће, ВНТ испитивање у Националној референтној лабораторији за ККС, у циљу искључивања имуног одговора на теренски сој вируса ККС.

- Молекуларна испитивања (PCR) на ККС/АКС у циљу доказивања присуства вируса

ККС/АКС.

Узорак на АКС (слезина/брис слезине) свиње:

- а) сваке угинуле свиње
- б) свиња које показују промене здравственог стања.

Узорак на ККС (примарно тонзиле/брис тонзила или слезина/брис слезине),

- а) сваке угинуле свиње
- б) свиња које показују промене здравственог стања
- в) у случају добијања позитивног серолошког налаза као потврдно испитивање.

Месо добијено од свиња које подлежу испитивању на кланицама у складу са овим планом не могу се ставити у промет пре добијања негативних лабораторијских резултата.

IV ДИЈАГНОСТИЧКО ИСПИТИВАЊЕ НА АКС/ККС

Поступак узорковања и дистрибуција узорака

Узорковање се врши за молекуларна и серолошка испитивања и то:

- Од болесних свиња односно свиња предвиђених за испитивање се узоркује крв тако што се пунктира ушна вена и узима брис тако што се добро натопи крвљу. Приликом узорковања (пунктирања вене) обавезна је примена једнократних игала за сваку свињу посебно.

- Од угинулих животиња узоркује се слезина забадањем бриса у слезину. Уколико није дозвољено отварање леша, крв се узоркује пунктирањем ушне вене (једнократне игле) и натапањем бриса крвљу.

- За серолошка испитивања (ELISA) узима се крвни серум.

Узорци се обележавају ИД бројем газдинства и ознаком узорка и достављају у надлежни ветеринарски институт у року од 24 сата, у хладном ланцу 4-8 °C. Узорак мора да прати Образац за слање материјала на лабораторијско испитивање и штампани примерак Записника. Ветеринарске станице након узимања узорка морају одмах унети све податке из Записника у ЦБ и након тога одштампати попуњени Записник.

Надлежни ветеринарски институти достављају узорке у лабораторију на испитивање уз Образац за слање материјала на лабораторијско испитивање и одштампани примерек Записника.

Дијагностичка испитивања вршиће се у следећим лабораторијима према територијалној расподели:

АКРЕДИТОВАНА ЛАБОРАТОРИЈА	ЕПИЗООТИОЛОШКО ПОДРУЧЈЕ	ВРСТЕ /МЕТОДЕ ИСПИТИВАЊА
НИВ СРБИЈЕ-БЕОГРАД	НИВ Србије, ВСИ Панчево*, ВСИ Зајечар*	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
НИВ НОВИ САД	НИВ Нови Сад	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ ЗРЕЊАНИН	ВСИ Зрењанин	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ ПОЖАРЕВАЦ	ВСИ Пожаревац	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ ПАНЧЕВО*	ВСИ Панчево	ELISA - ККС
ВСИ СУБОТИЦА	ВСИ Суботица	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ СОМБОР	ВСИ Сомбор	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ КРАЉЕВО	ВСИ Краљево	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ НИШ	ВСИ Ниш	ELISA - ККС PCR - ККС, АКС
ВСИ ШАБАЦ	ВСИ Шабац	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ ЈАГОДИНА	ВСИ Јагодина	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ ЗАЈЕЧАР*	ВСИ Зајечар	ELISA – ККС, АКС

*Врше само серолошка испитивања, а друге анализе врши НИВ Србије“

Лабораторијско испитивање

Лабораторијска испитивања на присуство генома вируса на афричку/класичну кугу свиња и антитела на класичну кугу свиња се врши у акредитованим лабораторијама. Лабораторије у случају сумњивог или позитивног резултата, без одлагања обавештавају НИВ Србије (НРЛ), НКЦ/Управу за ветерину и надлежну ветерирнску инспекције и шаљу узорак на **потврдна испитивања** у Националну референтну лабораторију НИВ Србије (НРЛ).

НРЛ за афричку и класичну кугу свиња, врши организацију и координацију лабораторијских тестирања. У случају позитивног резултата, НЛР- НИВ Србије без одлагања обавештава НКЦ/Управу за ветерину и надлежну ветеринарску инспекцију.

Унос података у ЦБ у посебну апликацију

Подаци из *Записника* уносе се у ЦБ у посебну апликацију у складу са *Корисничким упутством и то одмах након спроведеног надзора уколико су том приликом узети узорци за испитивање* на АКС/ККС, а најкасније у року од 7 дана уколико није вршено узорковање на газдинству/фарми. Подаци о спроведеном надзору и извршеном узорковању уносе се у апликацију за сва подручја како за слободно подручје од АКС, тако и за заражено и угрожено подручје.

Приликом уноса података за обавезно водити рачуна да ли су ажурирани подаци о бројном стању животиња на газдинству. Уколико приликом спровођења активног надзора односно обиласка, на газдинству нису затечне свиње подаци ће се унети у базу и означити да нема свиња. У наредном обиласку истог газдинства уколико опет нису затечне свиње, рола држаоца свиња биће укинута, односно оваква газдинства неће бити обухваћена даљим надзором.

V ТРАЈАЊЕ НАДЗОРА

Надзор на газдинствима на којима се држе и узгајају свиње спроводи се током 2023. године, а у складу са овом Планом почев од 01.06.2023. године.

VI ОДГОВОРНОСТИ

За израду генералног плана надзора на АКС/ККС одговоран је ветеринарски институт за своје епизоотиолошко подручје.

За спровођење активног надзора на АКС/ККС у складу са својим месечним планом припремљеним на основу генералног плана института, одговорна је ветеринарска станица/служба.

За идентификацију и узорковање циљних животиња, као и квалитет узорака и благовремено достављање у ветеринарски институт је одговорна ветеринарска станица/служба и то достављање узорака у надлежни ветеринарски институт у року од 24 сата, у хладном ланцу 4-8 °C.

За благовремено достављање узорака у дијагностичку лабораторију су одговорни ветеринарски институти.

За тачност резултата су одговорне лабораторије које врше дијагностичка испитивања. Контролу спровођења Плана надзора врши надлежна ветеринарска инспекција.

VII ИЗВЕШТАЈИ И ФАКТУРИСАЊЕ

Ветеринарске станице/службе, након извршеног надзора и уноса података у ЦБ, посебну апликацију, припремају извештаје о спроведеном надзору и обиму узорковања (*Месечни извештај о извршеном активном надзору и обиму узорковања у оквиру плана надзора на АКС/ККС код домаћих свиња (Прилог 3)*). *Месечне извештаје (Прилог 3)* ветеринарске станице/службе штампају попуњене из посебне апликације ЦБ, потписују их и достављају надлежном ветеринарском институту и надлежној ветеринарској инспекцији до 05. у месецу за претходни месец.

Записници о спроведеном надзору чувају се годину дана у ветеринарској станици. Ветеринарске станице/службе уз извештаје припремају и *фактуре* о спроведеним активностима, насловљене на надлежни институт.

Овлашћене ветеринарске станице/ветеринарска инспекција на кланицама припрема месечни извештај о спроведеном надзору и узорковању на кланици (*Извештај о извршеном обиму узорковања у оквиру плана надзора на акс/ккс код домаћих свиња на кланицама (Прилог 3A)*).

Надлежни ветеринарски институти за своје епизоотиолошко подручје обједињују податке достављене од стране ветеринарских станица/служби и припремају збирни извештај о спровођењу надзора и обиму узорковања (*Збирни месечни извештај о извршеном активном надзору и обиму узорковања у оквиру плана надзора на АКС/ККС код домаћих свиња (Прилог 4)*). *Месечне извештаје (Прилог 4)* ветеринарски институти штампају попуњене из апликације, потписују их и достављају, посебно за сваки округ, Управи за ветерину и шефу ветеринарске инспекције у округу, на месечном нивоу (до 10. у месецу за претходни месец).

Месечни извештаји морају бити посебно приказани за слободно подручје и за заражено и угрожено подручје.

Надлежни ветеринарски институти за своје епизоотиолошко подручје обједињују податке достављене од стране овлашћених ветеринарских станица/ветеринарске инспекције на кланицама и припремају збирни месечни извештај о спроведеном надзору и узорковању на кланици (*Збирни извештај о извршеном обиму узорковања у оквиру плана надзора на акс/ккс код домаћих свиња на кланицама (Прилог 4A)*).

Лабораторије које врше дијагностичка испитивања извештаје о резултатима испитивања (*Месечни извештај лабораторије о обиму и резултатима испитивања у оквиру плана надзора на АКС/ККС код домаћих свиња (Прилог 5 и Прилог 5/1)*) достављају посебно за сваки округ на месечном нивоу (до 10. у месецу за претходни месец) Управи за ветерину, надлежном институту који је доставио узорке и шефу ветеринарске инспекције у округу. Лабораторије које врше дијагностичка испитивања извештаје о резултатима испитивања (*Збирни извештај лабораторије о обиму и резултатима испитивања у оквиру плана надзора на ккс код домаћих свиња на кланицама (Прилог 5A и 5A-1)*).

Такође, сваки институт уз извештај доставља и *фактуре* о обављеним активностима ветеринарских станица/служби и/или института насловљене на Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управу за ветерину, ул. Омладинских бригада бр.1, 11070 Нови Београд.

Завршни извештај о спроведеним лабораторијским испитивањима на афричку/класичну кугу свиња, уз детаљну анализу података о тренутној епизоотиолошкој ситуацији о АКС/ККС на територији Републике Србије, као и друге извештаје по потреби, припрема НИВ Србије (НРЛ) у сарадњи са другим лабораторијама које врше испитивања.

Завршни извештај обухвата извештај о спроведеним лабораторијским испитивањима на афричку/класичну кугу свиња у оквиру надзора на АКС/ККС у периоду од 01.01.-31.12.2023. године, а на основу овог Плана и Плана број: 323-07-1497/2022-05/11 од 01.07.2022. године у складу са којим се спроводио надзор у периоду од 01.01.-01.06.2023. односно до доношења овог Плана.

VIII ЦЕНОВНИК УСЛУГА

1. Спровођење активног надзора и узорковање:

- узорковање крви/брис: 390,00 дин (ветеринарске станице/службе)
- спровођење активног надзора: 650,00 дин (ветеринарске станице)

2. Лабораторијска испитивања:

- PCR: 3.500,00 динара
- ELISA- ат: 500,00 динара
- ВНТ: 4.000,00 динара

Напомена:

- Ветеринарским службама на фармама које врше послове за потребе сопственог сточарства не врши се накнада за спровођење надзора, већ само за узорковање
- Ветеринарски институти који достављају узорке у лабораторије на испитивање, трошкове транспорта узорака правдају кроз уговор о поверавању послова здравствене заштите животиња за 2023. годину (уговор о спремности).

Серијски бр. потврде:

ЗАПИСНИК о извршеном активном надзору на класичну и афричку кугу свиња

Редни број обиласка газдинства у кварталу I II III IV

1. Подаци о газдинству

ИД број газдинства:

Власник газдинства:

(име и презиме власника газдинства)
Адреса газдинства:(општина, насељено место, улица и број)
Држалац животиња (ако је различит од власника на газдинству):(име и презиме држаоца животиња)
Адреса држаоца животиња:

(општина, насељено место, улица и број)

ГПС координате

X   Y

ТИП ГАЗДИНСТВА

Фарма отвореног типа Фарма затвореног типа

ПОДРУЧЈЕ НАДЗОРА АКС/ККС

1. Слободно подручје 2. Заражено подручје домаће свиње 3. Угрожено подручје домаће свиње 4. Заражено подручје дивље свиње

Власник одбија обележавање животиња

Не Да 2. Затечене свиње на газдинству: Не Да

Категорија животиње	Број животиња	Број обележених животиња	Узимање узорака (број)		
			Кра на брису	Органи на брису	Кра (серум)
Крмаче и назимице					
Прасад на сиси					
Залучена прасад до 30кг					
Товљеници					
Нерастови					
УКУПНО					

3. Категорија газдинства (заокружити обе категорије):

Број крмача	без крмача	до 2 крмаче	од 3-10 крмача	од 11-50 крмача	преко 50 крмача
Број свиња	до 10 свиња	од 11-50 свиња	од 51-100 свиња	од 101-500 свиња	преко 500 свиња

4. На газдинству у претходне две године утврђено: АКС ККС сумња потврђено Промене здравственог стања свиња: Не Да

- Промене општег здравственог стања (повишене температура, слабост, алатија, летаргија, одбијање хране и воде...);
- Промене на кожи (црвенило по кожи ушију, репа, дисталних делова екстремитета, вентралној страни груди и абдомена);
- Респираторни поремећаји (кашаль, отежано дисање...);
- Дигестивни поремећаји (повораћање, дијареја...);
- Исседак из очију, конјунктивитис;
- Некоординисано кретање;
- Побачаји;
- Угинућа;

Напомена/друге промене (описати које) _____

Датум _____

(Рег.брой и назив организације)

(потпис власника/држаоца животиње)

(Рег.брой и потпис ветеринара)

Прилог 2

Образац за слanje материјала на лабораторијско испитивање

Вет.станица/службе _____
у кварталу _____

Редни број обиласка газдинства

I II III IV

Број: _____

Датум: _____ 2023. година

Предмет: Узорковање материјала за афричку/класичну кугу свиња

ПОДРУЧЈЕ НАДЗОРА

АКС/ККС

КАТЕГОРИЈА ГАЗДИНСТВА (заокружити обе категорије)					
I Категоризација по броју крмача					
Газдинство без крмача	Газдинство до 2 крмаче	Газдинство од 3-10 крмача	Газдинство од 11-50 крмача	Газдинство преко 50 крмача	
II Категоризација по броју свиња					
Газдинство до 10 свиња	Газдинство од 11-50 свиња	Газдинство од 51-100 свиња	Газдинство од 101-500 свиња	Газдинство преко 500 свиња	

1. Слободно подручје
2. Заражено подручје домаће свиње
3. Угрожено подручје домаће свиње
4. Заражено подручје дивље

ИДЕНТИФИКАЦИЈА УЗОРАКА

Ред.бр.	Ознака узорка/ ИД животиње	Врста узорака (крв на брису)	Врста узорака (органи на брису)	Крв (серум)	Категорија животиње од које се узео узорак
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
УКУПНО					

а) Власник/држалац: _____

б) ИД газдинства: _____

в) ГПС координате: X _____ Y _____

г) Насељено место: _____

д) Општина: _____

ц): Округ: _____

Ветеринар из ветеринарске
станице/службе _____

Ветеринарска станица/служба:

Број: _____

Ланы:

**О ИЗВРШЕНОМ АКТИВНОМ НАДЗОРУ И ОБИМУ УЗОРКОВАЊА У ОКВИРУ ПЛНА НАДЗОРА НА АКС/ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА
МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈ
ЗА МЕСЕЦ 2023. ГОДИНЕ**

Bererinap_

ВСИЧНИЯ

Број: _____
Издавач:

Датум: _____

**ЗБИРНИ МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈ
О ИЗВРШЕНОМ АКТИВНОМ НАДЗОРУ И ОБИМУ УЗОРКОВАЊА У ОКВИРУ ПЛНАНА НАДЗОРА НА АКС/ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА
ЗА МЕСЕЦ 2023. ГОДИНЕ**

Одговорно лице Института _____

Лабораторија НИВ/ВСИ

Број:

Tannin:

ЛАБОРАТОРИЈЕ О ОБИМУ И РЕЗУЛТАТИМА ИСПИТИВАЊА У ОКВИРУ ПЛНАН НАДЗОРА НА АКС/ЛКС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА

Одговорно лице Института

Лаборатория НИВ/ВСИ

Број:

Датум:

**ЛАБОРАТОРИЈЕ О ОБИМУ И РЕЗУЛТАТИМА ИСПИТИВАЊА У ОКВИРУ ПЛНАН НАДЗОРА НА АКС/ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА
СЕРОЛОШКА ИСПИТИВАЊА НА АКС/ККС
ЗА МЕСЕЦ
2023. ГОДИНЕ**

Одговорно лице Института

Образац за спање материјала на лабораторијско испитивање са кланице**Вет.станица/вет.инспекција****Број:** _____**Датум:** _____ 2023. година**Предмет:** Узорковање материјала за афричку и класичну куту свиња на кланици**Назив кланице** _____**Округ, општина, насељено место** _____**ИДЕНТИФИКАЦИЈА УЗОРАКА**

Ред.бр.	ИД газдинства порекла животиње	Ознака узорка/ ИД животиње	Врста узорака	Категорија животиње/јединке од које се узима узорак		
				Органи/брис	Крв (серум)	крумаче нерастови
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
УКУПНО						

Ветеринарска станица/вет.инспекција:

Број:

Датум:

ИЗВЕШТАЈ
О ИЗВРШЕНОМ ОБИМУ УЗОРКОВАЊА У ОКВИРУ ПЛНА НАДЗОРА НА АКС/ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА НА КЛАННИЦАМА
ЗА МЕСЕЦ _____ 2023. ГОДИНЕ

Ред. бр.	Округ	Општина	Број кланица у којима је вршено узорковање	Број узетих узорака (органи/брис) утинул/е болесне свиње за АКС/ККС		крмаче нерастовни
				Број узетих узорака између 15.12.2019. године- крвни серум за ККС	Број узетих узорака између 15.12.2019. године- крвни серум за ККС	
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
УКУПНО						

Одговорно лице ветеринарске станице/вет. инспектор _____

Прилог 4 А

НИВ/ВСИ:

Број:

Датум:

**ЗБИРНИ ИЗВЕШТАЈ О ИЗВРШЕНОМ ОБИМУ УЗОРКОВАЊА
У ОКВИРУ ПЛНАНА НАДЗОРА НА АКС/ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА НА КЛАННИЦАМА
ЗА МЕСЕЦ _____ 2023. ГОДИНЕ**

Ред. бр.	Ветеринарска станица/ вет.инспекција	Округ	Општина	Број кланица у којима је вршено узорковање	Број узетих узорака (органи/брис) утинуле/ болесне свиње на АКС/ККС	Број узетих узорака од животиња рођених пре 15.12.20219. године – крвни серум на ККС	
						крмаче	нерастови
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
УКУПНО							

Одговорно лице института _____

Лабораторија НИВ/ВСИ:

Број:

Датум:

ЗБИРНИ ИЗВЕШТАЈ ЛАБОРАТОРИЈЕ О ОБИМУ И РЕЗУЛТАТИМА ИСПИТИВАЊА
У ОКВИРУ ПЛАНА НАДЗОРА НА АКС/ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА НА КЛАНИЦАМА- МОЛЕКУЛАРНЕ МЕТОДЕ
ЗА МЕСЕЦ _____ 2023. ГОДИНЕ

Ред. бр.	Ветеринарска станица	Ветеринарска инспекција	Округ	Општина	Број узетих узорака и резултати испитивања	
					Резултати испитивања на АКС	Резултати испитивања на ККС
1.					угинуле/ болесне свиње	угинуле/ болесне свиње
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
УКУПНО						

Одговорно лице лабораторије _____

Прилог 5 А-1

Лабораторија НИВ/ВСИ:

Број:

Датум:

ЗБИРНИ ИЗВЕШТАЈ ЛАБОРАТОРИЈЕ О ОБИМУ И РЕЗУЛТАТИМА ИСПИТИВАЊА У ОКВИРУ
ПЛАНА НАДЗОРА НА ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА НА КЛНИЦАМА-СЕРОЛОШКА ИСПИТИВАЊА НА ККС
ЗА МЕСЕЦ _____ 2023. ГОДИНЕ

Ред. бр.	Ветеринарска станица	Ветеринарска инспекција	Округ	Општина	Број узетих узорака и резултати испитивања			
					Резултати испитивања ЕЛИСА	Резултати испитивања ВНТ	крумаче	нерастови
1.					Поз	Нег	Поз	Нег
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
УКУПНО								

Одговорно лице лабораторије

Ветеринарска станция/ветъчинското

Број:
Початак

Прилог 6 А

ИЗВЕШТАЙ

**О ИЗЛУЧИВАЊУ ЖИВОТИЊА (КРМАЧЕ И НЕРАСТОВИ) РОБЕНИХ ПРЕ ПРЕСТАНКА ВА-
3 А МЕСЕЦ 2023. ГОДИНЕ**

О ИЗЛУЧИВАЊУ ЖИВОТИЊА (КРМАЧЕ И НЕРАСТОВИ) РОБЕНИХ ПРЕ ПРЕСТАНКА ВАКЦИНАЦИЈЕ ПРОТИВ ККС (15.12.2019.)

Одговорно лице ветеринарске станице/вет. инспектор

НИВ/ВСИ
Број:
Датум:

Прилог б А-1

**ЗБИРНИ ИЗВЕШТАЈ
О ИЗЛУЧИВАЊУ ЖИВОТИЊА (КРМАЧЕ И НЕРАСТОВИ) РОЂЕНИМ ПРЕ ПРЕСТАНКА ВАКЦИНАЦИЈЕ ПРОТИВ ККС (15.12.2019.)
ЗА МЕСЕЦ _____ 2023. ГОДИНЕ**

Ред. бр.	Вет станица/ Ветеринарска инспекција	Округ	Општина	Назив кланице	Број излучених крмача				Број излучених нерастова			
					Резултати испитивања				Резултати испитивања			
ЕЛИСА	ВНТ	Молекулар на испитивању	ЕЛИСА	ВНТ	Молекулар на испитивању	ЕЛИСА	ВНТ	Молекулар на испитивању	ЕЛИСА	ВНТ	Молекулар на испитивању	ЕЛИСА
1					Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
Укупно												

Одговорно лице Института _____